

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2021

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2021

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

**MODERNIZAREA MECANISMELOR DE GUVERNARE AXATE PE
PROTECȚIA DREPTURILOR OMULUI,**

cifrul 20.80009.1606.15

Prioritatea Strategică

IV. PROVOCĂRI SOCIETALE

Conducătorul proiectului

CIOBANU Rodica

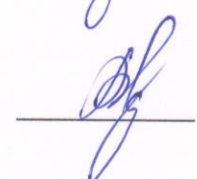
Rectorul Universității de Stat
din Moldova

ȘAROV Igor

Președintele Senatului

ȘAROV Igor

Chișinău 2021

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Scopul prioritar al activității de cercetare a etapei anuale a fost axat pe *conturarea direcțiilor de cercetare și aprofundarea investigațiilor sectoriale în cadrul fiecărui compartiment* ținând cont de dinamica standardelor și practicilor de bună guvernare în contextul focusării pe protecția și garantarea drepturilor omului.

2. Obiectivele etapei anuale

- Cunoașterea tendințelor actuale de cercetare a guvernării și drepturilor omului;
- Cunoașterea standardelor și practicilor de guvernare promovate la nivel european;
- Evaluarea practicilor actuale internaționale și regionale de protecție a drepturilor omului și de bună guvernare;
- Conceptualizarea și instrumentalizarea bunei guvernări axată pe drepturile omului;
- Reliefarea practicilor de bună guvernare;
- Studierea recomandărilor internaționale și regionale propuse pentru perfecționarea cadrului național de protecție a drepturilor omului;
- Determinarea gradului de compatibilitate dintre mecanismele naționale de protecție a drepturilor omului cu cele europene;
- Analiza posibilităților implementării standardelor și practicilor de bună guvernare în Republicii Moldova și a posibilității ajustării acestora la realitatea socială națională;
- Identificarea impedimentelor în vederea eficientizării mecanismelor existente;
- Generalizarea asupra problemelor cu referire la guvernare și drepturile omului în context național;
- Argumentarea necesităților și modalităților de modernizare prin examinarea relației dintre inovare-democratizare-buna guvernare;
- Studierea practicilor de evaluare și control a activității de protecție a drepturilor omului, bazate pe implementarea tehnologiilor moderne și control automatizat;
- Evaluarea sistemului de protecție a drepturilor omului în RM cu indicarea domeniilor în care urmează a fi aplicate soluțiile de modernizare.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Acțiuni orientate spre realizarea cercetărilor sectoriale în baza tematicii proiectului:

- Delimitarea ariilor de competență a cercetătorilor în dependență de competență și domeniul științific de interes;
- Documentarea asupra modalităților în care sunt dezvoltate aspectele directe și cele tangențiale la tematica proiectului per ansamblu, precum și la cele individuale asumate;
- Evaluarea cadrului legal național și european cu referire la buna guvernare, drepturile omului și mecanismele existente;
- Organizarea ședințelor de lucru pentru discutarea rezultatelor individuale și compatibilizarea acestora;
- Identificarea posibilităților de publicare a cercetărilor în țară și peste hotare;
- Prezentarea spre publicare a rezultatelor științifice obținute în procesul de investigare din cadrul proiectului.

2. Acțiuni de materializare a cercetărilor:

- Ajustarea metodologiei de cercetare la evoluțiile din cadrul autohton și colectarea datelor;
- Elaborarea și utilizarea instrumentelor de colectare a datelor adecvate;
- Elaborarea studiilor la compartimentele individuale identificate;
- Sistematizarea studiilor și evaluarea colegială a acestora;
- Recomandarea spre publicare a rezultatelor obținute;
- Recenzarea cercetărilor;
- Publicarea studiilor relizate.

3. Acțiuni de diseminare și asigurare a vizibilității rezultatelor obținute și a echipei de cercetare:

- Organizarea evenimentelor științifice (2 mese rotunde; 2 seminare teoretice, o conferință științifică internațională);
- Participarea la evenimente științifice organizate de alte centre de cercetare în țară și peste hotarele țării;
- Prezentarea problematicii proiectului în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale;
- Invitarea la activitățile de proiect a reprezentanților instituțiilor de stat;
- Publicarea articolelor în reviste de specialitate;
- Participarea la instruirii și oferirea de instruirii;
- Consultarea cu reprezentanți ai societății civile pe arii de interes comun;
- Recenzarea lucrării colective de către specialiști recunoscuți la nivel local și regional;
- Lansarea lucrărilor în spațiul științific național.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Valorificate parteneriatele existente;
2. Organizate ședințe de lucru a echipei proiectului de cercetare – *1/pe lună*.
3. Organizate ședințe de raportare a activităților realizate – *trimestrial*.
4. Organizat seminarul teoretic *Priorități ale cercetării mecanismelor de guvernare axate pe drepturile omului* (16 februarie 2021).
5. Organizată masa rotundă *Repere etice pentru a carieră juridică de succes* (03 martie 2021).
6. Organizată masa rotundă *Profesionalismul și standardele etice în activitatea angajaților MAI: Repere de promovare a drepturilor omului în RM* (14 aprilie 2021).
7. Organizată masa rotundă *Justiția penală bazată pe respectarea drepturilor omului în RM: Standarde profesionale și etice* (19 aprilie 2021).
8. Seminar științific *Mecanisme de guvernare axate pe drepturile omului: realizări, perspective și impedimente* (24 iunie 2021).
9. Elaborat chestionarul de evaluare a modului în care este percepută criza dreptului în RM *Studiu asupra opiniilor cetățenilor cu privire la criza dreptului*.
10. Organizată masa rotundă *Criza dreptului și reconfigurarea drepturilor omului în condiții de criză* (04 noiembrie 2021).
11. Organizarea conferinței științifice naționale cu participare internațională *Dematerializarea Dreptului și Administrației Publice* (21-22 aprilie 2021)

12. Organizată conferința științifică *Metodologii contemporane de cercetare și evaluare juridică* (22-23 aprilie 2021).
13. Participarea la conferința națională cu participare internațională *Integrarea prin cercetare și inovare* (10-11 noiembrie 2021)
14. În curs de organizare conferința internațională *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală* (08-09 decembrie 2021).
15. Au fost organizată lansare lucrării colective *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în RM.*
16. Au fost elaborate comunicate cu referire la activitățile de proiect organizate și făcute publice pe pagina de Facebook a LCSȘ „Drept Public Comparat și E-guvernare” pe pagina facultății de drept și a USM;
17. Participarea la conferințe internaționale peste hotare și în țară;
18. Au fost invitați reprezentanți ai Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale în vederea promovării științei deschise la evenimentele organizate.

5. Rezultatele obținute

În rezultatul documentării și analizei doctrinei în domeniul de cercetare, precum și a studiului documentelor de politici naționale cu impact asupra tematicii proiectului de cercetare au fost făcute mai multe constatări care au impus redimensionarea activităților de cercetare prin focusarea pe prioritățile identificate.

Un aspect, se referă la faptul că relația autorității – cetățeni a devenit una cu multiple necunoscute în condițiile în care acești actori sociali au coexistat fără o implicare activă, reciprocă și pertinentă în tendința de fortificare a unei societăți în care statul de drept cu adevărat devine realitate, iar drepturile omului sunt protejate și asigurate. De cele mai multe ori accentul fiind pus pe dimensiunea aplicativă, pe preluarea unor practici eficiente, implementate în alte state și mai puțin pe cercetarea științifică și evaluarea obiectivă a realităților prin prisma avantajelor și dezavantajelor pe plan local, a performanței și profesionalismului, a eficienței instituționale și a implicării individuale ș.m.a. care ar oferi opinii și soluții integrate și argumentate cu referire la problemele stringente cu care se confruntă atât statul cât și cetățeanul.

Altul reiterează faptul că pentru identificarea mecanismelor de modernizare a guvernării axate pe protecția drepturilor omului, trebuie de revenit asupra formulei în care ar fi posibilă identificarea condițiilor care ar contribui la depășirea contradicțiilor dintre teoria și practica dreptului, dintre interesul general și cel individual și într-un final edificarea cu adevărat a statului de drept și a unei societăți bine guvernate.

Cel de-al treilea, indică că pentru a realiza progresul guvernării către competitivitate, sustenabilitate, eficiență și eficacitate se impun reforme ample de modernizare. În vederea realizării acestora este necesar să urmărim acțiuni ce ar fortifica eforturile și le va direcționa spre identificarea celor mai adecvate măsuri necesare a fi implementate pentru a obține rezultatele scontate/urmărite în fiecare dintre dimensiunile bunei guvernări.

Al patrulea, indică axa prioritară de realizare a cercetărilor orientate spre identificarea mecanismelor de modernizare a guvernării, axate fiind pe democrație, statul de drept și drepturile omului. Drepturile omului sunt valori supreme în orice stat democratic, iar protecția și respectarea lor este sarcina principală a statului și autoritățile sale. Pentru identificarea posibilităților reale de modernizare trebuie să ne orientăm spre tratarea convergentă a drepturilor omului, statului de drept și a democrației, care se află în dependențe reciproce. De aceea perspectiva științifică

juridică asupra guvernării va miza pe una dintre funcțiile importante a dreptului, cea de integrare socială a individului și societății, precum și va accentua că orice model de organizare socială trebuie să înglobeze statul de drept, democrația și drepturile omului, pentru că pentru fiecare dintre acestea centrul de greutate este persoana. Deaceia buna guvernare centrată pe calitate și performanță nu poate fi realizată în practică dacă sunt lipsă ori neglijate cele trei.

Al cincilea, în condițiile reformării și modernizării Republicii Moldova care dispune încă de o democrație constituțională fragilă este mare nevoie de un ansamblu de norme juridice bine gândite care să asigure corectitudinea intervențiilor statului în relațiile sociale. Mai mult decât atât, legalitatea, libertatea, democrația și birocrăția se află într-un raport de interdependență, se limitează reciproc și numai în ansamblu crează premisele necesare unei administrații publice raționale și eficiente.

Al șasele, se referă la prezența în condițiile actuale a RM, a opiniilor care accentuează prezența crizelor prin care trec nu doar societățile, dar persoanele, instituțiile și statele. În raport cu aceasta, cercetările au fost redirecționate spre evaluarea situației actuale din perspectiva manifestării crizei în drept, cu accent pe identificarea, modului în care este percepută criza, care sunt factorii ce au determinat-o și care sunt opiniile cu referire la posibilitățile depășirii crizei și reorientării spre performanță, calitate etc.

Într-un final, ori prioritar societate democratică eficientă depinde de încrederea pe care cetățenii o au în guvernarea lor. Identificat gradul scăzut de încredere a cetățenilor în autorități sunt necesare politici elaborate de autorități care urmăresc intensificarea încrederii și previzibilitatea cetățenilor în administrația publică. Pentru realizarea acestui scop autoritățile locale și centrale trebuie să acționeze cu bună credință, să urmărească interesul public într-o manieră rezonabilă, să urmeze proceduri corecte, să respecte cerințele nediscriminării și să aplice noțiunea proporționalității.

Un rezultat important al aplicării metodologiei identificate și valorificate la etapa precedentă a fost determinat caracterul complex și multidimensional al cercetării și identificării mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului în condițiile RM. Datorită caracterului transdisciplinar care este înglobat în tematica cercetării s-a accentuat necesitatea abordărilor de tip integrat, care reunesc atât cercetări retrospective cât și prospective, precum și activități de cercetare și evaluare sectorială.

Din perspectiva abordării sectoriale, s-a accentuat rolul important al Justiției în promovarea statului de drept și în protecția drepturilor omului și necesitatea stringentă de modernizare a acesteia. În acest sens, s-a pus accent pe: Conștientizarea naturii multidimensionale a guvernantei în sectorul justiției. Reprezentantii sistemului judecătoresc au rol substanțial în realizarea actului de guvernanță în justiție, dat fiind faptul că dețin cu titlu exclusiv competența soluționării, la nivel național, a litigiilor de orice natură (cu excepția acelor dileme care constituie obiect al examinării pe calea justiției constituționale), în formulă definitivă. Totodată, este la fel de relevant că justiția, în ansamblul său, în calitate de ramură a puterii responsabilă de exercitarea guvernantei, înglobează și alte elemente, cum ar fi sistemul procuraturii și al altor profesii conexe (avocați, notari, executori judecătorești). Corelativ, performanța actului de guvernanță în justiție este direct dependentă de calitatea și eficiența activității tuturor profesiilor juridice – activitate care ar trebui să fie intrinsec orientată spre protecția și garantarea drepturilor omului; Educația (morală și juridică), cultura și conștiința juridică profesională, integritatea sunt repere ale unei justiții axate pe protecția și garantarea drepturilor omului. În criză de integritate, justiția națională nu are nici o șansă de a reveni la esența sa originară – de justiție ca reflecție a dreptății, echității, umanismului, corectitudinii. Astfel, în raport cu activitatea sistemului

judecătorească din perspectivă teoretică au fost formulate teze științifice legate de posibila utilizare a tehnologiilor informaționale în contextul combaterii corupției în domeniul judiciar, trasând astfel perspectiva instituționalizării instanțelor judecătorești prietenoase cetățenilor.

Având în vedere faptul că tehnologiile informaționale au devenit o parte indispensabilă în activitatea autorităților și a cetățenilor, în special în perioada de pandemie, s-a accentuat și mai mult realizarea cercetărilor cu referire la perspectiva îmbunătățirii cadrului legal de protecție a datelor cu caracter personal, asigurarea dreptului la un mediu neprimejdios, dar și a modernizării prin E-guvernare. În acest sens, printre rezultatele înregistrate s-a accentuat cu necesitate ca în modificările legislative care urmează să fie aprobate să se mențină orientarea spre necesitățile subiectului de date, oferindu-i prin cadru legal pârghi suficiente de control și protecție față de activitățile de prelucrare realizate în privința sa. Pe de altă parte, reglementările trebuie elaborate în așa fel încât să nu puie presiuni suplimentare pe reprezentanții mediului de afaceri și doar să-i determine la mobilizare și responsabilizare.

O altă dimensiune care s-a accentuat este raportată activității subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne. În acest context, exercițiul de analiză al implementării Strategiei de dezvoltare a Poliției și Planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 587/2016, este o oportunitate și posibilitate de a face totalurile și concluziile necesare, ce a mers și ce nu a mers bine, iar lecțiile învățate urmând a fi valorificate în procesul dezvoltării instituționale de mai departe. Astfel, ca și idee se propune aprobarea unei Strategii consolidate pe domeniul ordinii și securității publice, cât și a unor programe dedicate creșterii profesionalismului și performanței angajaților subdiviziunilor MAI.

A fost demonstrat că îmbinarea eforturilor autorităților publice și a instituțiilor societății civile contribuie productiv la implementarea eficientă a mecanismului de asigurare a legalității și a principiilor bunei guvernări în sistemul administrației publice. Pe această dimensiune s-a reiterat rolul important al Procuraturii în promovarea bunei guvernări axate pe drepturile omului. Astfel, au fost identificate cele mai semnificative trăsături ale interacțiunii Procuraturii cu instituțiile societății civile cum ar fi: prezența unui obiectiv extern al părților care interacționează, a cărui realizare implică conjugarea eforturilor acestora; organizarea unor acțiuni comune concertate, care să permită partenerilor procesului de interacțiune să implementeze în mod eficient o direcție comună de activitate; schimbul reciproc de informații, precum și influența reciprocă, provocând schimbări în percepțiile despre subiectul interacțiunii, în comportamentul participanților care interacționează și, în unele cazuri, în perfecționarea structurii organizatorice a organismelor implicate în astfel de activități.

În contextul realizării cercetărilor de proiect nu a fost oportun de neglijat procese pe care le parcurge Republica Moldova la moment, cum ar fi criza pandemică și cea energetică, scrutine electorale, crize instituționale etc. care sunt necesare a fi luate în considerare pornind de la acele provocări cărora au fost supuse persoanele, statul și societatea. Astfel printre rezultatele înregistrate este analiza răspunderii contravenționale pentru încălcarea drepturilor electorale ca drepturi fundamentale ale omului și cetățeanului. La fel, s-a realizat analiza posibilităților recuperării încrederii cetățenilor în autorități, ținându-se cont de acțiunile și deciziile care s-au impus a fi luate pe perioada de pandemie, și a modului în care acestea afectează drepturile și libertățile omului.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

Pentru creșterea vizibilității rezultatelor cercetărilor la nivel regional și european, rezultatele obținute în cadrul celui de-al doilea an de activitate de cercetare în proiectul *Mecanisme de modernizare a guvernării axate pe protecția drepturilor omului* s-au materializat în studii, lucrări colective, articole (*a se vedea Anexa 1 cu lista completă*) și au fost diseminate fiind incluse în:

- lucrări colective – **2**: Studiu integrat privind guvernarea și drepturile omului în RM - 3 autori; Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în RM -14 compartimente.
- în coordonarea publicării a două lucrări: Statul securitatea și drepturile omului în era digitală; Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în RM;
- în reviste indexate Scopus – publicate **2** articole, elaborate și prezentate spre evaluare și publicare – **5** articole.
- în analele științifice (bucurești) - **1**
- în reviste din registrul Național al revistelor de profil (categoria B) – **4 (3 editate/1 în curs de apariție)**
- în lucrări științifice editate peste hotare – **5 (4 editate /1 în curs de apariție)**
- în culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova – **2**
- în lucrări ale conferințelor internaționale – **1**
- în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – **15 (8 editate /7 în curs de apariție)**
- în lucrările conferințelor științifice naționale – **1 în curs de apariție**
- teze ale conferințelor – **6**
- cărți cu caracter informativ – **1**
- lucrări metodico-didactice - **1**

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul de referință în cadrul proiectului din Programul de Stat Modernizarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului

1. **Monografii – 1** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1. CIOBANU, R., IORDANOV, R., MOCANU, V. *Studiu integrat privind guvernarea și drepturile omului în RM*. Chișinău: Artpoligraf, 2021, *În curs de apariție*

2. Capitole în monografii naționale - 14

1. ARAMA, E. Revendicarea drepturilor social-economice în contextul jurisprudenței constituționale. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. P.54-74, ISBN 978-9975-3498-3-3.
2. CHISARI-LUNGU, O. Atribuțiile organelor administrației publice centrale și locale pe perioada de pandemie generată de virusul Covid-19. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. P.238-249, ISBN 978-9975-3498-3-3.
3. CIOBANU, R. Conceptualizarea mecanismelor de modernizare a guvernării axate pe drepturile omului. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor*

- omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.96-114, ISBN 978-9975-3498-3-3.
4. CIOBANU, R. Perspective ale unei abordări de tip integrat în tratarea guvernării și a drepturilor omului. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p. 16-38, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 5. CIOBANU, R., ARAMA E. Fundamentele guvernării și drepturilor omului în contextul social-juridic actual al RM. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p. 4-13, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 6. CRECIUN, N. Criterii de evaluare a calității și eficienței activității inspecției judiciare. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.126-158, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 7. GUCEAC, I. Determinante ale libertății politice. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.74-96, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 8. GUCEAC, I. Solidaritatea socială – tendință constantă a constituționalismului. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.38-54, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 9. IORDANOV, R. PUNGA I. Participarea civilă în procese decizionale de mediu în contextul crizei declanșate de Covid-19. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.196-218, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 10. MOCANU, V. Reziliența electronică în domeniul judiciar: cerință a timpului și expresie a bunei guvernări. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p. 218-238, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 11. NEGRU, A. Perspectivele precedentului judiciar în manifestarea de formă a dreptului național. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p. 158-179, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 12. NEGRU, A., Josan, C. Proceduri de alegere a reprezentanților societății civile în organele de administrare a justiției. Avantaje și efecte. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.114-126, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 13. PANTEA, O. Asigurarea securității economice ca valoare fundamentală a societății democratice prin analiza juridică a cap. XV Cod Contravențional. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.179-196, ISBN 978-9975-3498-3-3.
 14. SLUSARENCO, S. Restricționarea unor drepturi ale cetățenilor în perioada stării de urgență. În: *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. p.249-266, ISBN 978-9975-3498-3-3.

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale - 2

1. CIOBANU, R., (coord.) *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. ISBN 978-9975-158-17-6.

2. CIOBANU, R., (coord.) *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*. Chișinău: Artpoligraf, 2021. ISBN 978-9975-3498-3-3.

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date **Web of Science și SCOPUS** (cu indicarea factorului de impact IF) – 2 articole

1. CIOBANU, R., ROȘCA M. The impact of Covid-19 on the relationship between governance and society: evidence from an online survey. In: *Journal of Community Positive Practices*, XXI(3) 2021, 65-78, ISSN Print: 1582-8344; Electronic: 2247-6571.
DOI: <https://doi.org/10.35782/JCPP.2021.3.06>
2. CIOBANU, R. Rationality and responsibility: benchmarks to re-evaluate the law in the context of the pandemic crisis. In: *Journal of Community Positive Practices*, XXI (2) 2021, 3-14 ISSN Print: 1582-8344; Electronic: 2247-6571
DOI: <https://doi.org/10.35782/JCPP.2021.2.01>
3. ARAMA, E., CIOBANU, R. The anatomy of a doctrinal enthusiasm turned into national despair. In: *Multidisciplinary Research Journal COGITO* (is included in Scopus). Vol. XIV, no. 3 / September, 2021, (în tipar)
4. PANTEA, O. The individual – in the hypostasis of subject of contravention – in the legal framework of the Republic of Moldova”. In: *Multidisciplinary Research Journal COGITO* (is included in Scopus). Vol. XIV, no. 3 / September, 2021, (în tipar)
5. CIOBANU, R. Revitalising the paradigmatic frameworks in the current legal theory and practice. In: *Multidisciplinary Research Journal COGITO* (is included in Scopus). Vol. XIV, no. 3 / September, 2021, (în tipar)
6. GUCEAC, I. Vectors of indispensable interaction between civil society and the rule of law. In: *Multidisciplinary Research Journal COGITO* (is included in Scopus). Vol. XIV, no. 3 / September, 2021, (în tipar)
7. SLUSARENCO, S. *Exercise of the right to vote of persons with disabilities*. In: *Multidisciplinary Research Journal COGITO* (is included in Scopus). Vol. XIV, no. 3 / September, 2021, (în tipar)

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute – 1(unu)

1. NEGRU, A., CRECIUN, N. Could a Universal Model of Judicial Inspection be Designed. In: *Analele Universității din București, Seria Drept*, 2021, pp.123-137. ISSN 1011-0623. Disponibil: <https://drept.unibuc.ro/2021-s1145-ro.htm> (Revistă indexată în BDI, Heinonline, Ebscohost etc.);

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, *Categoria B* – 4 (patru)

1. ȚURCANU, R., CRECIUN, N. The role of Court Presidents and of the judicial inspection body in strengthening the performance of the Judiciary. Functional interactions for achieving a common goal. In: *Studia Universitatis Moldaviae. Seria „Științe sociale”*. 2021, nr. 3(143), pp. 82-93. ISSN 1814-3199 (Print), 2345-1017 (Online). Disponibil: <http://studiamsu.eu/wp-content/uploads/8.-p.-82-932.pdf> (Revistă acreditată în categoria „B”, indexată și arhivată în Instrumentul Bibliometric Național, inclusă în bazele de date internaționale: OAJI.net, CiteFactor, DOAJ, Google Scholar ș.a.);
2. PANTEA, O. Rolul Agenției Naționale Transport Auto în prevenirea și combaterea contravenționalității – studiu de caz”. În: *Studia Universitatis Moldaviae. Seria „Științe*

sociale”, 2021, nr. 8 (148), p. 31-35 (0,63 ca). ISSN 1814-3199. A se vedea: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/135810. (Revistă acreditată în categoria „B”, indexată și arhivată în Instrumentul Bibliometric Național, inclusă în bazele de date internaționale: OAJI.net, CiteFactor, DOAJ, Google Scholar ș.a.);

3. CIOBANU, R., Criza pandemică, un imbold pentru modernizarea societății moldovenești. În *Academos*, nr.3/2021, p.9-15. Disponibil online la: <http://akademos.asm.md/> (Revistă acreditată în categoria „B”, indexată și arhivată în Instrumentul Bibliometric Național, inclusă în bazele de date internaționale: Index copernicus, InfobaseIndex, DOAJ, Google Scholar, ROAD, ISSN 1857-0461, p... ș.a. *În curs de apariție*)
4. MOCANU, V., Pregătirea de noile reglementări privind protecția datelor cu caracter personal (în curs de publicare. În: *Revista Institutului Național al Justiției*. ISSN 1857-2045. indexată și arhivată în Instrumentul Bibliometric Național, DOAJ, Heinonline

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare – 4 articole

1. CIOBANU, R., ARAMA E. Transferul de la solidaritatea conceptuală la solidaritatea instituțională în realizarea dreptului. În: *Aparența în drept*. Tom III. București: Editura Hamangiu, p.608-623. ISBN 978-606-27-1846-0.
2. ARAMA, E., CIOBANU, R. Un caz istoric de interdicție a simulației: Sobornicescu Hrisov din 1785. În: *Aparența în drept*. Tom II. București: Editura Hamangiu, p. 803- 810. ISBN 978-606-27-1845-9.
3. PANTEA, O. Compendium on the role of CPT in torture prevention in prisons. În: *Scientific Collection «InterConf»*, (41): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Scientific Horizon in The Context of Social Crises» (February 6-8, 2021). Tokyo, Japan: Otsuki Press, 2021, p. 573-577 (0,42 ca). ISBN 978-4-272-00922-0. A se vedea: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/8686/8648>
4. CIOBANU, R. Profesionalismul – o prioritate în modernizarea educației juridice. În: *Educația din perspectiva valorilor*. Cluj-Napoca: Editura Eikon. 2021 (în tipar)

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova – 2 (doua)

1. GUCEAC, I. Libertatea de exprimare în mediul online. Provocări și noi oportunități în legislația Republicii Moldova. În: *Materiale ale mesei rotunde Rolul instituțiilor democratice în asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului*. Chișinău, AAP, 2021, p. 7-18.
2. ERHAN, I. Schimbarea procesului de instruire al angajaților Poliției – necesitate sau oportunitate În: *Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe Juridice*. Chișinău. 2021, Ediția nr.14, pp. 84-89, (0,82 c. a.). ISBN 978-9975-121-71-2.

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

Nu sunt

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 1(unu)

1. GUCEAC, I. Dreptul obiectiv și drepturile omului în statul de drept democratic modern. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și practica administrării publice (TPAP - 2021)”*, Chișinău, 21 mai 2021, p. 278-286. ISBN 978-9975-3492-6-0. – ISBN 978-9975-3492-7-7 (PDF).

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 8 (opt)

1. CIOBANU, R., Condiții de modernizare a guvernării axate pe protecția drepturilor omului în RM. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p.24-44. ISBN 978-9975-158-17-6.
2. GUCEAC, I., Restrângerea libertății de exprimare în condițiile societății democratice. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p.44-56. ISBN 978-9975-158-17-6.
3. NEGRU Andrei. Responsabilizarea justiției în condițiile unei societăți democratice. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p.56-62. ISBN 978-9975-158-17-6.
4. ARAMĂ Elena, CHICU Oleg. Excepția de neconstituționalitate între incertitudini și incercări de clarificare. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p. 62-74. ISBN 978-9975-158-17-6.
5. CRECIUN Natalia. Cat de vizibilă și cat de sonoră ar trebui să fie inspecția judiciară în condițiile unei justiții transparente? În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p. 163-179. ISBN 978-9975-158-17-6.
6. MOCANU Veronica. Utilizarea datelor statistice și a indicatorilor de performanță în managementul judiciar. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p. 265-276. ISBN 978-9975-158-17-6.
7. PANTEA Oleg. Analiza juridică a contravențiilor ce atentează la ordinea și securitatea publică în legislația RM. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p. 286-292. ISBN 978-9975-158-17-6.
8. SLUSARENCO Svetlana. Apărarea drepturilor omului prin prisma contestării actelor administrative. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: ArtPoligraf, 2021. p. 310-325. ISBN 978-9975-158-17-6.
9. CIOBANU, R. Indicatori ai modernizării guvernării în RM. În: *Integrarea prin cercetare și inovare*. Chișinău: CEP USM, 2021. (în tipar)
10. ARAMĂ, E. Independența fără responsabilitate este incompatibilă cu democrația constituțională. În: *Integrarea prin cercetare și inovare*. Chișinău: CEP USM, 2021. (în tipar)
11. ERHAN, I. *Ordinea și securitatea publică – Noțiune și elemente definitorii*. În: *Integrarea prin cercetare și inovare*. Chișinău: CEP USM, 2021. (în tipar)
12. PANTEA, O. Atragerea la răspundere contravențională a persoanelor fizice care atentează la drepturile și libertățile legitime ale omului. În: *Integrarea prin cercetare și inovare*. Chișinău: CEP USM, 2021. (în tipar)
13. GUCEAC, I. Legalitatea, libertatea, democrația și birocrăția în administrația publică. În: *Integrarea prin cercetare și inovare*. Chișinău: CEP USM, 2021. (în tipar).
14. CRECIUN N. Cât de independentă este faza incipientă a procedurii disciplinare în privința procurorilor în Republica Moldova? În: *Integrarea prin cercetare și inovare*. Chișinău: CEP USM, 2021. (în tipar)
15. SLUSARENCO, S., Aplicarea bunelor practici privind participarea persoanelor cu dizabilități la exercițiul electoral. În: *Integrarea prin cercetare și inovare*. Chișinău: CEP USM, 2021. (în tipar)

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale – 1 (unu)

1. CRECIUN, N. Personalizarea cercetării juridice: metode de cunoaștere, atitudine. Reflecții subiective. In: *Metodologii contemporane de cercetare juridică și evaluare: conf. șt. naț., 22 aprilie 2021, USM (la tipar);*

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1. ARAMA, E., CIOBANU, R. The anatomy of a doctrinal enthusiasm turned into a national despair. În: *Rezumatele conferinței internaționale „The IVR – pre World Congress Internațional Conference The Rule of Law – From its Origins to the Present”*, 9-11 septembrie 2021, organizată de Universitatea Dimitrie Cantemir din București.
2. CIOBANU, R. Revitalising the paradigmatic frameworks in the current legal theory and practice. În: *Rezumatele conferinței internaționale „The IVR – pre World Congress Internațional Conference The Rule of Law – From its Origins to the Present”*, organizată de Universitatea Dimitrie Cantemir din București.
3. GUCEAC, I. Vectors of indispensable interaction between civil society and the rule of law. În: *Rezumatele conferinței internaționale „The IVR – pre World Congress Internațional Conference The Rule of Law – From its Origins to the Present”*, 9-11 septembrie 2021, organizată de Universitatea Dimitrie Cantemir din București.
4. PANTEA, O. The individual – in the hypostasis of subject of contravention – in the legal framework of the Republic of Moldova. În: *Rezumatele conferinței internaționale „The IVR – pre World Congress Internațional Conference The Rule of Law – From its Origins to the Present”*, 9-11 septembrie 2021, organizată de Universitatea Dimitrie Cantemir din București.
5. MOCANU, V. Combat corruption in judicial field trough implementation of artificial intelligence. În: *Rezumatele conferinței internaționale „The IVR – pre World Congress Internațional Conference The Rule of Law – From its Origins to the Present”*, 9-11 septembrie 2021, organizată de Universitatea Dimitrie Cantemir din București.
6. SLUSARENCO, S. Exercise of the right to vote of persons with disabilities. În: *Rezumatele conferinței internaționale „The IVR – pre World Congress Internațional Conference The Rule of Law – From its Origins to the Present”*, 9-11 septembrie 2021, organizată de Universitatea Dimitrie Cantemir din București.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

1. GUCEAC, I., *Drepturile omului pe înțelesul tuturor*. Chișinău: Știința, 2021. ISBN 978-9975-85-304-0. 248 p.

9. Lucrări științifico-metodice și didactice

1. PANTEA, O., *Culegere de teste la drept contravențional*. Chișinău: CEP, 2021. 92 p. ISBN 978-9975-152-91-4. A se vedea: http://dspace.usm.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/3982/Antoci_.pdf?sequence=1&isAllowed=y

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Impactul științific al rezultatelor obținute:

- Cercetările realizate oferă un cadru sistematizat și argumentat pentru sporirea performanței și calității guvernării axate pe protecția și garantarea drepturilor omului în calitate de direcție de cercetare cu caracter transdisciplinar;
- Au fost identificați și sunt oferiți pentru a fi preluați în conținutul cercetărilor indicatori de

măsurare a performanței și calității guvernării, ajustabili necesităților autohtone;

- Aproximarea mecanismelor, principiilor, strategiilor de îmbunătățire a funcționalității guvernării și argumentarea necesității de cercetare continuă, pe principii științifice;
- Metodologia de cercetare formulată poate fi un suport favorabil și eficient de continuare a cercetărilor sectoriale, ori în valorificarea aspectelor conexe tematicii proiectului de cercetare;
- Rezultatele obținute pot fi utilizate de către doctoranzi în valorificarea problemelor științifice ce au tangențe directe cu tematica proiectului;
- Cercetările realizate constituie un suport relevant pentru cercetători, instituții/autorități/persoane interesate de subiectul drepturilor omului, a bunei guvernări, statului de drept și democratizării RM;
- Analiza profundă a condițiilor în care se realizează drepturile și libertățile fundamentale în RM, crează premise pentru modificarea normelor constituționale care vor eficientiza realizarea acestora ca valori generale a unei societăți democratice;
- Rezultatele cercetărilor pot fi încadrate în curricula universităților și utilizate în instruire și formarea profesională;

Impactul social al rezultatelor obținute:

- Rezultatele obținute prin cercetare au fost prezentate în cadrul discuțiilor publice ceea ce contribuie la creșterea calitativă a gradului de cunoaștere a participanților și publicului larg cu referire la tendințele la nivele local, regional, și european;
- Sunt valorificate și formulate avantajele realizării și implementării rezultatelor cercetărilor în practica de guvernare;
- Sunt oferite premise argumentate de modificare legislativă și creșterea realizării dreptului în condițiile RM;
- Au fost inițiată și urmează a fi consolidată colaborarea și consultarea pe probleme de interes public cu diverși actori sociali interesați;
- A fost inițiată apropierea dintre mediul academic și cel profesional în vederea colaborării eficiente în scopul identificării soluțiilor la probleme socio-juridice și profesionale stringente;
- Rezultatele au fost publicate în culegeri de articole ori studii și sunt (o parte dintre acestea) și în acces deschis, pentru publicul larg;
- Cercetările realizate de echipa de proiect contribuie la creșterea vizibilității și aprecierii rezultatelor științifice la nivel regional;
- Facilitarea dezbaterilor publice asupra problemelor cu impact social;
- Rezultatele au fost prezentate sub formă de comunicări și rapoarte la întruniri științifice (conferințe, seminare, mese rotunde), fiind pasibile a fi examinate și în contextul reformării sectorului public;
- Eficientizarea activității autorităților din perspectiva calității serviciilor prestate prin participare și implicare;

Impactul economic al rezultatelor obținute:

- Deși rezultatele obținute nu vizează direct aspecte privind suportul/contribuții materiale și financiare, acestea sunt indispensabile modernizării mecanismelor de guvernare axate pe drepturile omului și se cuantifică în beneficiile rezultate din activitățile de cercetare realizate;
- Cercetările realizate au fost utilizate în cadrul instruirilor oferite de membri ai echipei de

cercetare. Valorificate în instruire/training-uri în domenii precum: eficiența și calitatea justiției, protecția datelor cu caracter personal și digitizare, managementul public, comunicarea juridică eficientă, dreptul mediului, drepturi constituționale, drept administrativ etc.

- Cercetările au fost utilizate în instruirea doctoranzilor și masteranzilor, ceea ce a contribuit la creșterea gradului de competență a resursei umane calificate, necesare economiei naționale;
- Metodologia de cercetare a fost oferită doctoranzilor școlii doctorale Științe Judiciare a USM în vederea facilitării realizării cu succes a proiectelor de cercetare;
- Au fost utilizate în două instruirii a personalului managerial al unor instituții publice (instituții superioare de învățământ - USM, UTM, UASM, USMF „N. Testemițeanu”, USARB, ASEM), în vederea creșterii performanței comunicării manageriale;
- Organizate și prezentate lecții publice cu privire la prevenirea și combaterea corupției, cu participarea ANI;
- Promovarea educației culturii și conștiinței juridice, a responsabilității profesionale;
- Promovarea excelenței și calității în cercetare;
- Formularea temelor de cercetare reieșind din necesitățile stringente ale RM;
- Oferire unor date argumentate cu referire la cauzele, și soluțiilor problemelor cu care se confruntă instituțiile.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului

Echipa proiectului *Modernizarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului*, își realizează activitățile de cercetare în cadrul Laboratorului de Cercetări Științifice „Drept Public Comparat și E-Guvernare” (în continuare LCS). LCS are alocat spațiu pentru realizarea activităților științifice în incinta Facultății de Drept. Pentru realizarea proiectului de cercetare a fost alocat biroul 22, bloc 2 A, dotat cu PC și imprimantă, mobilier ș.a. necesar organizării activităților curente. Cercetătorii realizează activitățile de cercetare în birourile 109, 208, 20 (bloc 2A). În condiții de pandemie, din motive de siguranță, au fost organizată activitatea de cercetare prioritar prin evitarea contactelor directe. Suplimentar, administrația facultății și a universității susține și încurajează realizarea cercetărilor științifice, și facilitează accesul echipei de cercetare la infrastructura universitară. Astfel, în condițiile în care sunt necesare săli multimedia, Sali de conferințe cu o capacitate mai mare de 20 de persoane – acestea sunt oferite.

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

De la inițierea realizării proiectului au fost stabilite colaborări pe diverse arii de cercetare cu autorități/instituții în vederea colaborării în identificarea problemelor și soluțiilor pertinente, la fel s-a considerat oportun diversificarea colaborărilor, optându-se pentru asociațiile profesionale și OnG-urile specializate pe problematica drepturilor omului în RM. Chiar dacă inițial au fost întâlnite mai multe impedimente, unele dintre acestea au fost depășite, astfel încât s-a reușit să se colaboreze în vederea implementării programului de realizare a proiectului în anul de referință cu:

Instituții/autorități

- Autoritatea națională de Integritate
- Administrația Națională a Penitenciarelor
- Comisia Electorală Centrală

- Consiliul Superior al Procurorilor
- Ministerul de Interne al RM
- Colegiul disciplinar
- Inspekția Judiciară
- Agenția Națională Transport Auto
- Academia de poliție „Ștefan cel Mare”

Asociații profesionale

- Asociația Judecătorilor Vocea Justiției
- Asociația Judecătorilor din Moldova
- Asociația Procurorilor pentru Ordine și Dreptate

ONG-uri

- Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilitati
- PromoLEX
- EcoContact

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

- ***Institutul pentru Drepturile Omului „P.Arrupe”, Universitatea Deusto, orașul Bilbao, Spania***

Chiar dacă în condiții de pandemie a fost mai dificil de a participa la evenimente științifice de peste hotare ori de a stabili colaborări pe arii mai înguste de cercetare, totuși s-a reușit a stabili frumoase relații de colaborare cu centre de cercetare specializate.

În contextul implementării Proiectului de cercetare doi reprezentanți ai echipei de cercetare au realizat o vizită de informare și studiu la Institutul pentru Drepturile Omului „P.Arrupe”, Universitatea Deusto din orașul Bilbao, Spania în perioada 03-11 septembrie 2021. Printre prioritățile vizitei a fost cunoașterea experienței Institutului pentru Drepturile Omului „P.Arrupe”, a direcțiilor prioritare de cercetare și a metodologiilor aplicate. Un subiect aparte al agendei vizitei a fost familiarizarea cu mecanismul eficient de colaborare dintre Institut și instituțiile publice și private din țară și peste hotare.

Astfel, în cadrul vizitei au fost organizate mai multe runde de întâlniri și discuții cu directorul Institutului pentru Drepturile Omului „P.Arrupe” Gorka Urrutia Asua și cercetători, precum și cu cadre didactico-științifice și decanul Facultății de Drept a Universității Deusto, Felipe Gómez Isa. La fel, au fost organizate vizite de familiarizare cu activitatea Universității Deusto, cu reliefarea particularităților programelor de studii și a direcțiilor de cercetare în care este implicată Facultatea de Drept.

În cadrul discuțiilor, directorul Gorka Urrutia Asua, directorul Institutului pentru Drepturile Omului a evidențiat importanța colaborării mediului academic cu reprezentanții instituțiilor publice, indicând asupra posibilității implicării în baza contractelor de consultanță și prestări servicii a cadrelor didactice și cercetătorilor în realizarea documentelor de dezvoltare strategică, expertize, politici publice. La fel, a fost evidențiată importanța implicării în activitățile de cercetare a masteranzilor și doctoranzilor, indicând că Institutul rezervă anual buget pentru acoperirea stagiilor masteranzilor și doctoranzilor implicați în activitatea de cercetare a Institutului. În contextul stabilirii perspectivelor de colaborare, directorul Institutului pentru drepturile Omului a manifestat deschiderea spre dezvoltarea unor proiecte de cercetare prin eforturi comune.

În continuarea discuțiilor cu privire la perspectivele de colaborare, Felipe Gómez Isa, decanul Facultății de Drept a prezentat activitatea Facultății, programele de studii oferite, dar și

partenerii și cadrul asociativ din care face parte Facultatea de Drept a Universității Deusto. Astfel, drept una din oportunitățile propuse spre valorificare se referă la posibilitatea încadrării Laboratorului de cercetare științifică „Drept public comparat și e-guvernare” în Asociația Institutelor pentru Drepturile Omului (Association of Human Rights Institutes), cea mai largă asociație globală academică orientată spre cercetarea drepturilor omului. La finalul vizitei de studiu, reprezentanții ambelor instituții au agreat asupra continuării dialogului și definitivării perspectivelor de colaborare.

- ***Institutul Internațional pentru Drepturile Omului (IIDO) Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București, România***

O altă colaborare care s-a materializat în activități de implicare activă a echipei de cercetare este Institutul Internațional pentru Drepturile Omului (IIDO), ce funcționează în cadrul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, ca o structură universitară de studii și cercetare având ca obiectiv principal promovarea drepturilor omului, cercetarea științifică interdisciplinară în acest domeniu, în conexiune cu teoria și practica juridică, cu instrucția și educația universitară. Ca rezultat al discuțiilor de informare cu referire la particularitățile și tematica cercetărilor în derulare, echipa de cercetare a primit invitația de participare la două conferințe internaționale organizate de către această instituție.

1. Conferința internațională *The European human rights culture. The right to happiness* (8th Edition) carea avut loc în perioada 09-10 aprilie 2021 la care a participat directorul de proiect dr., conf.univ. R. Ciobanu cu comunicarea ***Human Rights during Pandemics - Grounds for Modernizing Governance (The Case of the Republic of Moldavia)***;

2. Participarea la conferința internațională ***The Rule of Law from its origins to the present***. 09-11 septembrie, 2021 la care au participat cu comunicări 6 membri a echipei de cercetare care au prezentat rezultate *accumulate în cadrul proiectului de cercetare, precum și dna R. Ciobanu a moderat panelul The Rule of Law – Origin, Evolution, Features*.

- ***Universitatea București (Facultatea de drept și Facultatea de Jurnalism și Științe ale comunicării), București, România***

Reprezentanți ai echipei de cercetare au colaborat și cu Universitatea București. Ca rezultat pe numele a doi membri a echipei de cercetare au fost făcute invitații de elaborare a studiilor și prezentare spre publicare în lucrarea în trei volume *Aparența în drept*, care a fost lansată la data de 30 septembrie 2021 și prin participare la conferința științifică regională ***„30 de ani de învățământ jurnalistic și de comunicare în fostele țări comuniste din estul Europei: de la cucerirea libertății de exprimare la comunicarea digitală*** (20-21 mai 2021) la care directorul de proiect a fost invitat ca moderator în panelul *(Dez)Informare și comunicare în situații de criză*, a prezentat comunicare, și a elaborat articol care este în curs de apariție.

- ***Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea „Ovidius”, Constanța***

Datorită colaborării cu cercetători din cadrul acestei instituții au fost organizate activități științifice cu studenții facultății, organizate dezbateri pe teme de interes științific comun, au avut loc schimburi de opinii pe subiecte sensibile precum drepturile omului, au fost evaluate și expertizate cercetările realizate de către reprezentanți ai ambelor instituții, este în curs de organizare conferința internațională *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*.

11. Dificultățile în realizarea proiectului. Financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.

- Caracterul vast și multiaspectual al cercetării a indicat ca necesară suplینirea personalului

implicat în realizarea proiectului;

- Criza pandemică prelungită a devenit un impediment continuu, ce nu permite obținerea unui randament mai înalt în realizarea cercetărilor și schimbul de experiențe;
- Lipsa de deschidere a autorităților în raport cu solicitările de evaluare obiectivă a domeniului pe care îl reprezintă;
- Interes minor din partea actorilor importanți a procesului decizional de a construi un dialog constructiv pe subiectele puse în discuție și vulnerabile în activitățile științifice;
- Stagnarea procesului legislativ, de modificare și elaborarea a celor mai importante acte normative naționale cu referință la domenii precum justiția, ordinea și securității publice, aprobarea strategiei naționale, cât și celor care se referă la respectarea și protecția drepturilor omului;
- Unele impedimente de natură tehnică (acces la internet, defectarea PC personal)

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

➤ **Manifestări științifice internaționale (în străinătate) – 11**

- Arama E., Ciobanu R. International conference „The Rule of Law from its origins to the present” cu comunicarea *The anatomy of a doctrinal enthusiasm turned into national despair*. Universitatea Dimitrie Cantemir din București. 9-11 septembrie 2021. A se vedea: <https://cogito.ucdc.ro/>
- Ciobanu R. International conference „The Rule of Law from its origins to the present” cu comunicarea *Revitalising the paradigmatic frameworks in the current legal theory and practice*. Universitatea Dimitrie Cantemir din București. 9-11 septembrie 2021. A se vedea: <https://cogito.ucdc.ro/>
- Ciobanu R. Regional conference „30 de ani de învățământ jurnalistic și de comunicare în fostele țări comuniste din estul Europei: de la cucerirea libertății de exprimare la comunicarea digital” cu comunicarea *Fragilitatea comunicării publice pet imp de criză pandemică* (20-21 mai 2021).
- Ciobanu R. International conference „The European human rights culture. The right to happiness (8th Edition) cu comunicarea *Human Rights during Pandemics - Grounds for Modernizing Governance (The Case of the Republic of Moldavia)*. 09-10 aprilie 2021.
- Guceac I. International conference „The Rule of Law from its origins to the present” cu comunicarea *Vectors of indispensable interaction between civil society and the rule of law*. Universitatea Dimitrie Cantemir din București. 9-11 septembrie 2021. A se vedea: <https://cogito.ucdc.ro/>
- Mocanu V. International conference „The Rule of Law from its origins to the present” cu comunicarea *Combat corruption in judicial field trough implementation of artificial intelligence*. Universitatea Dimitrie Cantemir din București. 9-11 septembrie 2021. A se vedea: <https://cogito.ucdc.ro/>
- Pantea O. Conferința internațională științifico-practică: „Scientific horizon in the context of social crises”. 6-8 februarie 2021. Tokyo, Japan. A se vedea: <https://www.interconf.top/documents/2021.02.68.pdf>.
- Pantea O. International conference „The Rule of Law from its origins to the present ”cu comunicarea *The individual – in the hypostasis of subject of contravention – in the legal*

framework of the Republic of Moldova. Universitatea Dimitrie Cantemir din București. 9-11 septembrie 2021. A se vedea: <https://cogito.ucdc.ro/>

- Slusarenco S. International conference „The Rule of Law from its origins to the present” cu comunicarea *Exercise of the right to vote of persons with disabilities*. Universitatea Dimitrie Cantemir din București. 9-11 septembrie 2021. A se vedea: <https://cogito.ucdc.ro/>
- Slusarenco S., Pozneacova V. *Права людей с ограниченными возможностями de jure u de facto*. The IX International Scientific and Practical Conference SCIENTIFIC RESEARCH IN XXI CENTURY, held on June 18-19,2021 in Ottawa, Canada. Scientific collection interconf. Nr. 62, Jiune, 2021. P. 305-310. ISBN 978-0-458-20903-3. <https://www.interconf.top/documents/2021.06.18-19.pdf>
- Slusarenco S., Pozneacova V. *The analize of the forms of government and the practice of good governance from Plato to contemporaneity*. The II International Scientific and Practical Conference International scientific discussion: problems, tasks andp rospects, held on June 21-22, 2021 in Brighton, Great Britain. **Scientific collection interconf, nr. 63, Jiune, 2021.** P. 186-202. ISBN 978-0-86189-342-3 DOI 10.51582/interconf.21-22.06.2021. <https://www.interconf.top/documents/2021.06.21-22.pdf>

➤ **Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova) - 4**

- Guceac I. Conferința științifico-practică internațională „Teoria și practica administrării publice (TPAP - 2021)”, Chișinău, 21 mai 2021. Raport științific „Dreptul obiectiv și drepturile omului în statul de drept democratic modern”.
- Erhan I. Impactul Strategiei de dezvoltare a Poliției pentru anii 2016-2020 – analiză și concluzii, a VIII-a Conferință științifică internațională (sesiunea de comunicări științifice) cu tema „Administrația publică la 30 de ani de Independență a Republicii Moldova. Realizări și perspective a statului de drept, buneii guvernări și integrării europene, Chișinău, 10-11 decembrie 2021
- Ciobanu R. Profesionalismul – o prioritate în modernizarea educației juridice. Conferința internațională „Educația din perspectiva valorilor”, ediția XIII-a, USM, Chișinău, 28-29 septembrie 2021
- Ciobanu R. Cercetarea juridică în tranziție de la traditionalism spre modernism tehnologizat. Conferința științifică internațională Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine. Ediția a III, AȘM. Chișinău, 11 februarie 2021

➤ **Manifestări științifice cu participare internațională - 7**

- Erhan I. cercetător științifi coordonator, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM; Chișinău, 10-11 noiembrie 2021. Comunicarea orală *Ordinea și securitatea publică – Noțiune și elemente definitorii*.
- Pantea O. cercetător științifi coordonator, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM; Chișinău, 10-11 noiembrie 2021. Comunicare orală *Atragerea la răspundere contravențională a persoanelor fizice care atentează la drepturile și libertățile legitime ale omului*.
- Ciobanu R. cercetător științifi coordonator, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM; Chișinău, 10-11 noiembrie 2021. Comunicarea orală *Indicatori ai modernizării guvernării în Republica Moldova*.
- Arama E. Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM; Chișinău, 10-11 noiembrie 2021. Comunicarea orală

Independență fără responsabilitate este incompatibilă cu democrația constituțională.

- Guceac I. cercetător științific principal, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM; Chișinău, 10-11 noiembrie 2021. Comunicarea orală *Legalitatea, libertatea, democrația și birocracia în administrația publică.*
- Creciun N. cercetător științific stagiar, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM; Chișinău, 10-11 noiembrie 2021. Comunicarea orală *Cât de independentă este faza incipientă a procedurii disciplinare în privința procurorilor în Republica Moldova?*
- Slusarenco S. cercetător științific principal, Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, USM; Chișinău, 10-11 noiembrie 2021. Comunicarea orală *Aplicarea bunelor practici privind participarea persoanelor cu dizabilități la exercițiul electoral.*

➤ **Manifestări științifice naționale**

Conferința științifică națională - 1

1. Slusarenco, S. Participarea la Conferința științifică națională: „Asistența psihosocială în contextul noilor realități pe timp de pandemie”, 16 aprilie 2021. Chișinău. Comunicarea: *Respectarea principiului egalității privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.*

Seminare științifice – 2

Seminar științific: Priorități ale cercetării mecanismelor de guvernare axate pe drepturile omului. USM 16.02.2021.

Info disponibil la: <https://www.facebook.com/dpc.egov/>

Raportori:

- Aramă E., Ciobanu R., Metodologia studiului etapelor de schimbare și particularităților democratizării
- Guceac I., Repere pentru constituționalizarea drepturilor sociale
- Negru A., Creciun N., Argumente de modernizare a justiției
- Mocanu V., Digitizarea – instrument al modernizării
- Slusarenco S., Serviciile publice desconcentrate
- Pantea O., Drepturile omului în locurile de detenție
- Iordanov R., Erhan I., Dreptul la un mediu neprimejdios

Seminar științific: Mecanisme de guvernare axate pe drepturile omului: realizări, perspective și impedimente. USM, 24.06.2021.

Info disponibil la: <https://www.facebook.com/dpc.egov/>

Raportori:

- Ciobanu R., *Direcții prioritare de realizare a proiectului Modernizarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului*
- Arama E., *Fundamente ale guvernării și drepturilor*
- Guceac I., *Drepturile omului și buna guvernare – valori constituționale fundamentale*
- Negru A., Creciun N., *Mecanisme și proceduri de evaluare și democratizare a guvernării*
- Iordanov R., Erhan I., Mocanu V., *Democrația și drepturile omului în condiții de pandemie*

- Pantea O., Slusarenco S., *Asigurarea protecției drepturilor omului de autorități*

Mese rotunde – 5 organizate / 2 în curs de organizare

Masa rotundă: Criza dreptului și reconfigurarea drepturilor omului în condiții de criză, USM 04.11.2021

Info disponibil la: <https://www.facebook.com/dpc.egov/>

Raportori:

- Negru A., dr. hab., cercetător științific principal *Cadru de referință în analiza crizei dreptului*
- Slusarenco S., dr., conf. univ. *Impactul crizei dreptului asupra statutului juridic al persoanei*
- Guceac I., academician, cercetător științific principal *Atitudinea sceptică față de drept - una din premisele crizei dreptului*
- Erhan I., cercetător științific coordonator, *Managementul situațiilor de criza în domeniul ordinii publice prin prisma respectării drepturilor omului*
- Ciobanu R., dr. hab., cercetător științific coordonator, *Generalizări asupra tendințelor de percepere a crizei dreptului și a drepturilor în RM*

Masa rotundă: Repere etice pentru o carieră juridică de succes, USM, 03.03.2021

Info disponibil la: <https://www.facebook.com/dpc.egov/>

Raportori:

- Rodica CIOBANU, cercetător științific coordonator *Scopul și obiectivele cercetării și implementării standerdelor de etica profesională în justiție*
- Andrei NEGRU, cercetătorul științific principal *Eficiența și calitatea justiției în RM*
- Natalia CRECIUN, cercetătorul științific stagiar, *Perspective științifice de creștere a performanței inspecției judiciare*
- Rodica CIOBANU, cercetător științific coordonator, *Standarde de evaluare a profesionalismului judecătorilor*

Masa rotundă: Profesionalismul și standardele etice in activitatea angajatilor MAI: repere de promovare a drepturilor omului în RM, USM, 14.03.2021

Info disponibil la: <https://www.facebook.com/dpc.egov/>

Raportori:

- Rodica CIOBANU, cercetător științific coordonator, *De la atitudini și percepții spre identificarea de soluții*
- Ianuș ERHAN, cercetător științific coordonator, *Sistemul de management al carierei. Profesionalismul și integritatea angajaților MAI - repere de protecție a drepturilor omului*
- Oleg PANTEA, cercetător științific coordonator, *Polițist în Republica Moldova - riscuri și surmenaj*
- Veronica MOCANU, *Determinarea priorităților în formarea profesională în cadrul studiilor superioare.*

Masa rotundă: Justiția penală bazată pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova: standarde profesionale și etice, USM, 19.03.2021

Info disponibil la: <https://www.facebook.com/dpc.egov/>

Raportori:

- Ion GUCEAC, cercetător științific principal, *Rolul reprezentanților societății civile în*

procesul de funcționare a Procuraturii

- Andrei NEGRU, cercetător științific principal, *Valoarea Procuraturii în realizarea justiției penale*

Masa rotunda: Investiții UE în dezvoltarea potențialului intelectual al RM, USM 12.05.2021

Info disponibil la: <https://diez.md/2021/05/14/facultatea-de-jurnalism-si-stiinte-ale-comunicarii-a-usm-marcheaza-zilele-europei-printr-o-masa-rotunda/>

Raportor:

Ciobanu R. *Valorificarea oportunităților educationale oferite de UE.*

Lecții publice - 3

- Pantea O. *Atribuțiile ANI, constatarea contravențiilor, examinarea cauzelor contravenționale și aplicarea sancțiunilor*, audiență (funcționari, studenți, reprezentanți din societatea civile, jurnaliști). 15 octombrie 2021. <https://cni.md/ro/node/1995>.
- Ciobanu R. *Criza pandemică și dreptul la educație*. audiență (studenți, profesori, reprezentanți din societatea civile). 20 mai 2021.
- Slusarenco S. Acțiunea în justiție – un instrument important de protecție și promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități. Lecție publică: „*Drepturile persoanelor cu dizabilități. Componenta normativă – națională și internațională, care asigură incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități*”. <https://www.facebook.com/hashtag/justi%C8%9Bies%C4%83n%C4%83toas%C4%83>

13. Aprecieră și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri).

- **Ciobanu R., (coord.) Medalia de argint** obținută la Euroinvent book salon 2021. Iași, România pentru lucrare *Contextul multidimensional actual al guvernării și drepturilor omului în Republica Moldova*.
- **Ciobanu R., Medalia de bronz** obținută la Euroinvent book salon 2021. Iași, România pentru lucrarea *Reperle constituirii unei metodologii interdisciplinare în drept*.

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute **în proiect** în mass-media

Nu au fost

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2021 de membrii echipei proiectului

- Ciobanu Rodica, *Metodologia interdisciplinară în reconstrucția paradigmatică a dreptului*. Teza de doctor habilitat în drept, susținută la data de 04.06.2021. Consultatnt Gh. Avornic;
- Creciu Natalia, *Axiologia inspecției judiciare în eficientizarea activității autorității judecătorești*. Teza de doctor în drept, susținută la data de 03.09.2021. Conducător științific A. Negru.

16. Materializarea rezultatelor obținute în proiect

- **Chestionarea elaborate și aplicate (1)**
- **Introducerea de cursuri noi**

Ciclul II / studii de master: *Condițiile determinantii ale calității și eficienței justiției contemporane; Managementul profesiilor juridice; Comunicarea juridică profesională;*
Ciclul III/studii de doctorat: *Metodologii contemporane de cercetare juridică*

- **Formularea temelor de teze de licență și master:**

Elaborarea și realizarea Planului de recuperare a prejudiciilor cauzate prin contravenție, în scopul respectării drepturilor victimei contravențiilor”.

Răspunderea disciplinară a judecătorilor

Respectarea drepturilor omului în condiții de pandemie

Activitatea instituțiilor publice în condiții de criză pandemică

Gestionarea comunicării publice în perioada de criză pandemică

Provocări ale transferului dreptului în online.
- **Elaborarea de proiecte de cercetare pentru doctorat**

Pantea O., Calitatea educației juridice – element al integrității profesionale;

Pantea O., Legislativul și executivul în raporturile de putere. Aspecte naționale.

Ciobanu R., Aspecte teoretico-practice cu privire la provocările actuale în respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în regiunea transnistreană a RM

Slusarenco S., Impactul aderării la organismele și tratatele internaționale asupra securității naționale.

Slusarenco S., Restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți fundamentale prin prisma reglementărilor naționale și internaționale

Negru A., Utilizarea bazelor de date ale statului în realizarea justiției digitalizate

Guceac I., Statutul constituțional și juridic al autonomiilor în statele unitare
- **Oferire de instruiri:**

Erhan I. Formator în cadrul Centrului integrat de pregătire pentru aplicarea legii al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, modulul *Procedura contravențională*.

Ciobanu R. Formator în cadrul proiectului Leadership și Management în învățământul superior din RM, la modulul *Comunicarea managerială* (27 octombrie 2021).

Mocanu V., Instruire oferită judecătorilor și colaboratorilor instanțelor la tema *Implimentarea cadrului internațional de excelență judecătorească* (17 septembrie 2021, 8 octombrie 2021).

Mocanu V., Instruire oferită colaboratorilor instanțelor de judecată și colaboratorilor oficiilor procuraturilor în cadrul INJ la tema *Accesul la informație și protecția datelor cu caracter personal* (8 noiembrie 2021).
- **Participarea la elaborarea proiectelor de lege**

Participarea în grupul de lucru și formularea propunerilor de îmbunătățire a proiectului Legii privind Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și Proiectul de Lege privind protecția datelor cu caracter personal

Participarea în grupul de lucru și formularea propunerilor de îmbunătățire a legislației penale dedicate furtului de identitate și uzurparea identității

Participarea în grupul de lucru de modificare a legislației orientate să extindă utilizarea videoconferinței în cadrul procedurilor judiciare

Participarea în grupul de lucru de modificare / perfectare a legislației de mediu
- **Organizate 2 conferințe naționale**

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2021
Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor

- Ciobanu R. International conference „The Rule of Law from its origins to the present” 9-11 septembrie 2021, București, România. Membru al comitetului științific.
- Ciobanu R. Susținerea tezei de doctor *Axiologia inspecției judiciare în eficientizarea activității autorității judecătorești*. 03.09.2021. Președinte
- Ciobanu R. Susținerea tezei de doctor *Bazele teoretice ale statutului juridic al personalității în statul contemporan*. 28.05.2021. Membru
- Arama E. susținerea tezei de doctor habilitat în drept *Metodologia interdisciplinară în reconstrucția paradigmatică a dreptului*. 04.06.2021. Președinte
- Arama E. Susținerea tezei de doctor *Axiologia inspecției judiciare în eficientizarea activității autorității judecătorești*. 03.09.2021, Referent
- Pantea O. Susținerea tezei de doctor *Axiologia inspecției judiciare în eficientizarea activității autorității judecătorești*. 03.09.2021, Secretar științific
- Negru A. susținerea tezei de doctor habilitat în drept *Metodologia interdisciplinară în reconstrucția paradigmatică a dreptului*. 04.06.2021. Membru

Participarea la activități de formare profesională:

- Ciobanu R. Workshop-ul: „Democrație - test pozitiv. Încredere și valori democratice pe timp de criza”, organizat de Colegiul Noua Europă – Institutul de Studii Avansate din București, 30 septembrie 2021. București
- Pantea O. Masa rotundă: „Provocările justiției selective în Republica Moldova: constatări, idei, soluții”, organizată de Freedom House și Asociația „Juriștii pentru drepturile omului”, 24 septembrie 2021. Chilinău.
- Pantea O. Masa rotundă: „Prezentarea bunelor practici acumulate de Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) pe durata exercitării mandatului 2016-2021”. 8 octombrie 2021. Chișinău.

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect

Ca rezultat al cercetărilor realizate în anul de referință, echipa de cercetare a argumentat că, pentru progresul guvernării către competitivitate, sustenabilitate, eficiență și eficacitate, se impun reforme ample de modernizare, care trebuie realizate având ca nucleu consolidarea statului de drept, democratizarea și asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale. În acest parcurs, un rol important aparține dreptului, una dintre funcțiile sale fiind de o importanță majoră - cea de integrare socială a individului și a societății. Orice model de organizare socială trebuie să înglobeze statul de drept, democrația și drepturile omului, pentru că, pentru fiecare dintre acestea, centrul de greutate este persoana. Corespunzător, sunt necesare acțiuni de fortificare a eforturilor și de direcționare spre identificarea celor mai adecvate măsuri, pentru a fi implementate, cu scopul de a obține rezultatele scontate/urmărite prin fiecare dintre dimensiunile buneii guvernări, care trebuie tratate în formula dezintegrată (sectorial), supuse măsurării prin indicatori specifici. Trebuie oferite soluții, pentru a fi aplicate în raport cu cele mai vulnerabile aspecte, pentru a depăși stagnarea.

Datorită eforturilor de consolidare a relațiilor dintre mediul academic și cel profesional, au fost determinate formule de conexiune și platforme de analiză, capabile a oferi soluții

conjugate la problemele cu care se confruntă societatea și cetățenii. Corespunzător acestui exercițiu asumat, s-a optat pentru cunoașterea atât a atitudinilor și a așteptărilor cetățenilor în raport cu dimensiunile buneii guvernării, a opiniilor funcționarilor, reprezentanți ai mai multor autorități, precum și a reprezentanților societății civile cu experiență la nivel național asupra problemelor supuse investigațiilor. A fost argumentat că autoritățile din Republica Moldova trebuie să se abțină de la orice acțiuni care ar conduce la consolidarea puterii autoritare, la slăbirea democrației și a statului de drept și, în același timp, trebuie să intensifice sprijinul pentru activismul civic democratic.

Chiar dacă s-a accentuat caracterul distinct al posibilităților de cercetare a guvernării, datorită aspectelor multidimensionale pe care le înglobează, a fost demonstrată necesitatea orientării spre valorile umane create în limitele culturii mondiale și recunoașterea semnificației lor general-umane, pentru înțelegerea fenomenului în cauză, din perspectiva particularităților dezvoltării spirituale naționale, necesitatea apelării, înainte de toate, la condițiile generatoare ale drepturilor și libertăților omului, la ideile care constituie piatra lor de temelie.

A fost demonstrat că atitudinea favorabilă conștiinței juridice sociale față de drept, față de drepturile și libertățile omului nu este posibilă decât prin înțelegerea unui oarecare ideal moral, ca scop al existenței practice. De aceea, orice problemă de drept, pentru conștiința socială din Republica Moldova, este indisolubil legată de valorile dreptului și dreptății, ale adevărului și umanismului. În această conjunctură, respectarea drepturilor omului presupune nu doar un regim democratic, nu doar instituirea unui sistem electoral cu vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, nu doar adevărata „domnie a legilor”, respectarea desăvârșită a libertăților constituționale – a libertății opiniei și exprimării, a dreptului la informație, a dreptului la întruniri și asociere etc. – dar și o participare efectivă și energică a poporului însuși la guvernarea țării și, mai ales, o viață cetățenească reală în toate elementele organismului de stat.

În rezultat, s-a stabilit că sarcina primordială a doctrinei juridice din Republica Moldova constă în promovarea unui drept obiectiv, capabil să asigure o dezvoltare dinamică a statului, o ordine juridică în măsură să gestioneze un imperativ al epocii contemporane – buna guvernare axată pe protecția drepturilor fundamentale ale omului. Având în vedere rezultatele științifice obținute în perioada de raportare, considerăm necesar abordarea într-un nou aspect a profesionalismului funcționarilor, a performanței și calității managementului public, al instrumentelor juridice chemate să asigure drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv protecția acestora.

Summary of activity and results achieved

Following the research conducted during the year of reference, the research team has argued that, for the government to progress towards competitiveness, sustainability, efficiency and effectiveness, comprehensive modernization reforms are needed, which must be carried out with the core of strengthening the rule of law, democratization and fundamental rights and freedoms. In this process, an important role belongs to the law, one of its functions proving to be of major importance - that of social and individual integration. Any model of social organization must include the rule of law, democracy and human rights, because, for each of them, the centre of gravity is the person. Accordingly, actions are needed to strengthen efforts and direct the identification of the most appropriate measures to

be implemented, in order to achieve the results expected / pursued through each of the dimensions of good governance, which must be addressed in the disintegrated (sectoral) formula and be subject of measurement by specific indicators. Solutions must be provided to be applied in relation to the most vulnerable aspects, in order to overcome stagnation.

Due to the efforts to strengthen the relations between the academic and the professional environment, connection formulas and analysis platforms have been determined, able to offer conjugated solutions to the problems faced by society and citizens. Corresponding to this exercise, it was decided to know both the attitudes and expectations of citizens in relation to the dimensions of good governance, the opinions of officials, representatives of several authorities, on the one hand and of civil society representatives with national experience on issues under investigation, on the other hand. It was argued that the Moldovan authorities must refrain from any action that would lead to the strengthening of authoritarian power, the weakening of democracy and of the rule of law, and, at the same time, must intensify the support for democratic civic activism.

Although the distinct character of the possibilities of government research has been emphasized, due to the multidimensional aspects it encompasses, the need to orient towards human values created within the limits of world culture and to recognize their general-human significance has been demonstrated to understand the phenomenon from the perspective of the national spiritual development peculiarities, of the need to appeal, first of all, to the generating conditions of human rights and freedoms, of to the ideas that constitute their cornerstone.

It has been demonstrated that the favorable attitude of social legal conscience towards law, towards human rights and freedoms is possible only by understanding a certain moral ideal, as a goal of practical existence. Therefore, any issue of law, for the social conscience in the Republic of Moldova, is inextricably linked to the values of law and justice, truth and humanism. In this conjuncture, the observance of human rights presupposes not only a democratic regime, not only the establishment of an electoral system with universal, equal, direct, secret and freely expressed vote, not only the true `rule of law`, the perfect observance of constitutional freedoms - freedom opinion and expression, the right to information, the right to assembly and association, etc. - but also an effective and energetic participation of the people themselves in the governance of the country and, especially, a real civic life in all the elements of the state organism.

As a result, it was established that the primary task of the legal doctrine in the Republic of Moldova is to promote an objective right, able to ensure a dynamic development of the state, a legal order able to manage an imperative of the contemporary era - good governance focused on the protection of fundamental human rights. Given the scientific results obtained during the reporting period, we consider it necessary to approach in a new aspect the professionalism of officials, the performance and quality of public management, legal instruments called to ensure the fundamental rights and freedoms of Moldovan citizens, including their protection.

19. Recomandări, propuneri

- În vederea creșterii utilității și relevanței rezultatelor obținute, sunt necesare măsuri de fortificare a conexiunilor dintre mediul academic și cel profesional cu scopul realizării cercetărilor științifice și schimbului de opinii, care ar facilita identificarea soluțiilor la

problemele cu care se confruntă societățile, sistemele de drept contemporan pe dimensiunea drepturilor omului și a mecanismelor de bună guvernare ș.m.a.

- Este necesară o mai mare flexibilitate în realizarea proiectelor de cercetare la fiecare dintre etape, dat fiind uneori necesitatea de ajustare ori redimensionare a programului de realizare reieșind din schimbările de paradigmă de cercetare, precum și a echipei de cercetare și a redirecționare mijloacelor alocate.
- Susținerea în continuare a centrelor de cercetare și laboratoarelor științifice existente în instituții și fortificarea capacităților acestora în extinderea ariilor de cercetare, pornind de la necesitățile RM și ajustării la standardele existente la nivel European.
- Dat fiind resursele financiare alocate remunerării muncii de cercetare, cariera științifică tot mai mult devine neatractivă pentru tinerii cu potențial, precum și pentru cercetători formați care abandonează mediul științific. De aceea în condițiile RM, sunt necesare politici de susținere și încurajare a cercetărilor științifice și a personalului implicat în cercetare, precum și măsuri de încurajare în mediul academic universitar.

Conducătorul de proiect _____ / (CIOBANU Rodica)

Data: _____

LS

**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
nr. 107-PS din data de 04.01.2021**

Cifrul proiectului: 20.80009.1606.15

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune 2021	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	425,3		425,3
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	102,1		102,1
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	18,3	+11,3	29,6
Servicii de protocol	222920	6,0	-6,0	
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	5,3	-3,3	2,0
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	3,0	-2,0	1,0
Total		560,0		560,0

Conducătorul organizației _____ / (Șarov Igor)

Contabil șef _____ / (Cojocaru Liliana)

Conducătorul de proiect _____ / (Ciobanu Rodica)

Data: _____

L.Ș.

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului: 20.80009.1606.15

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr.	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Ciobanu Rodica	1973	dr	0.5	01.01.2021	
2.	Mocanu Veronica	1985	dr	0.5	01.01.2021	
3.	Iordanov Rodica	1976	dr	0.5	01.01.2021	
4.	Negru Andrei	1971	dr. hab.	0.5	01.01.2021	
5.	Guceac Ion	1963	dr. hab.	0.5	01.01.2021	
6.	Slusarenco Svetlana	1975	dr.	0.5	01.01.2021	
7.	Pantea Oleg	1980	dr.	0.5	01.01.2021	
8.	Erhan Ianus	1980	dr.	0.5	01.01.2021	
9.	Aramă Elena	1949	dr. hab.	0,5	01.01.2021	
10.	Creciun Natalia	1986	lector	0.5	01.01.2021	

Pondereea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	20%
--	------------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2021					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					

Pondereea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	20%
---	------------

Conducătorul organizației _____ / (Șarov Igor)

Contabil șef _____ / (Cojocaru Liliana)

Conducătorul de proiect _____ / (Ciobanu Rodica)

Data: _____

L.Ș.